

N:o 71.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående inköp af beskickningshus i Kristiania; gifven Stockholms slott den 7 mars 1906.

Med åberopande af bifogade utdrag af statsrådsprotokollet för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen

dels att till inköp för svenska statens räkning af ett beskickningshus i Kristiania äfvensom för utförande af nödiga reparationsarbeten å detsamma å extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 200,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel låta under år 1906 utanordna berörda belopp;

dels ock medgifva, att de årliga utgifterna för husets underhåll, onera m. m., i den mån de icke komma att betäckas af det hyresbelopp, som skall af Kungl. Maj:ts minister i Kristiania till svenska statsverket erläggas, må bestridas af den utaf öfverskotten å kronans egendom i Konstantinopel bildade fond, och att öfverskott å hyresbeloppet, sedan ofvanberörda årskostnader m. m. blifvit betäckta, skola ingå till nämnda fond.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kunglig nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Majestäts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Eric Trolle.

*Protokoll öfver utrikesdepartementsärendet, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 7 mars 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden TINGSTEN,
BIESÉRT,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG,
TAMM,
SIDNER,
HELLNER,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena anförde i underdånighet:

*Kungl. Maj:ts
ministers i
Kristiania
framställning
om inköp af
beskicknings-
hus.*

I skrifvelse den 15 nästlidna januari har Kungl. Maj:ts minister i Kristiania envoyén Günther gjort framställning i fråga om inköp af beskickningshus därstädes och därvid anført hufvudsakligen följande:

Förvärfvandet för svenska statens räkning af ett beskickningshus i Kristiania skulle gifvetvis vara af den allra största betydelse. En sådan besittning skulle skänka den svenska beskickningen en särskild karaktär i socialt afseende och gifva beskickningschefen en viss prestige, som i hans ställning vore af största nytta. Att ett sådant inköp skulle med glädje hälsas af den talrika svenska kolonien i Kristiania, trodde ministern sig veta, och från mer än ett håll inom densamma hade han hört yttras, att man innerligt hoppades, att den i tidningspressen ställda utsikt om inköp af ett svenskt beskickningshus i Kristiania måtte förverk-

ligas. Därtill komme, att ministern såväl af personlig erfarenhet som af uttalanden från sina kolleger kommit till full klarhet därutinnan, att det torde vara förenadt med stora svårigheter att i hyresväg erhålla någon ministerbostad i Kristiania, som hvad läge, utrymme och lämplighet i öfrigt beträffar vore tillfredsställande. Endast jämförelsevis mindre lägenheter funnes att hyra. Större lägenheter utgjordes vanligen af ett hus för sig, hvilka i allmänhet tycktes väl kunna få köpas, men icke hyras.

En synpunkt, som slutligen borde tagas med i betraktande och som vore ett talande skäl för frågans framläggande redan för innevarande års Riksdag vore den, att tomtprisen i Kristiania för närvarande, efter hvad ministern visste från fullt kompetent håll, vore synnerligen låga; inom affärskretsar ansåge man emellertid icke för osannolikt, att prisen snart komme att stiga. Rent finansiellt taget torde det sålunda för svenska statsverket vara en förmånlig affär att nu förvärfva ett hus i Kristiania.

Under den tid, beskickningen fungerat där, hade en stor mängd anbud på hus ingått, ej minst från stadens större advokatfirmor, som förmedla husköp. De inkomna anbuden hade samtliga underkastats granskning, och ministern hade personligen, samt under hans frånvaro t. f. legationssekreteraren friherre von Essen, på ort och ställe tagit de erbjudna husen i betraktande. De allra flesta af dessa hade likväl visat sig vara alldeles icke lämpade att apteras till beskickningshus; några kunde möjligen med dryga omkostnader omdanas därtill.

På enskild väg hade ministern emellertid omedelbart efter sin ankomst till Kristiania erhållit kunskap om, att en större tomt med adressnummer 27 vid Incognitogaden med därå befintliga tvåvåningshus vore till salu. Efter upprepade granskningar hade han kommit till den personliga öfvertygelsen, att ifrågavarande tomt torde vara den, som bäst lämpade sig för ändamålet, och hade ministern på den grund föreslagit densamma till inköp.

Det å tomten, som hade en areal af 3,705 kvadratmeter, befintliga hus byggdes år 1872 af granit i grunden och mursten för öfrigt och vore efter fackmäns utsago af synnerligen god och gedigen beskaffenhet; den yttre stilen enkel men värdig, utan onödiga ornament. Rummens antal vore nu 10, väl proportionerade och praktiskt anordnade inbördes, hvarjämte allt syntes vara i godt stånd. Emellertid vore det själfallet, att huset i sitt nuvarande skick icke uppfyllde nödiga betingelser, hvad utrymme m. m. beträffar. Den nuvarande ägaren af tomten, Norska Creditbanken, hade genom sin arkitekt. låtit uppgöra förslag efter ministerns anvisning till omändring och utvidgning af huset, hvarigenom detta enligt ministerns förmenande skulle få en ändamålsenlig och i alla afseenden tillfredsställande

inredning. Ministerns bostad vore rymligt tilltagen, med rum lämpligt afpassade äfven för representativa ändamål. Godt utrymme funnes för kansliet, som skulle inrymmas i tre lämpligt belägna rum med särskild entré. Själfva tomten låge fritt åt alla håll och vore anordnad med gräsmattor samt ett ganska rikligt trädbestånd. Dessa yttre anordningar syntes emellertid icke vara af beskaffenhet att draga några nämnvärda kostnader i underhåll. Å tomten funnes dessutom ett mindre uthus. Hvad läget anginge, vore detsamma särdeles godt, några minuters väg från Parkveien och Drammensveien, samt sålunda i ett af stadens bästa kvarter, och lämpligt för besökande till kansliet. Nämnas borde äfven, att en spårvägslinje ginge omedelbart utanför.

Huset beräknades stå färdigt till inflyttning cirka sex månader efter byggnadsarbetenas påbörjande. Före 1 oktober torde under inga förhållanden ministern kunna disponera någon bostad, då flyttningstiden i Kristiania vore den 1 april och den 1 oktober med minst tre månaders uppsägning, och nödiga inrednings- och reparationsarbeten skulle annorstädes först därefter kunna verkställas. Det nu ifrågakvarande huset stode däremot redan nu tomt, hvarför arbetena å detsamma kunde när som helst utföras.

Priset för tomten och huset i dess nuvarande skick, beräknadt till 100,000 kronor, skulle, enligt hvad ministern inhämtat, vara särskildt billigt, beroende på, att Creditbanken nödgats å konkursauktion inköpa egendomen för att betäcka fordran, och nu endast ville hafva igen det belopp, hvartill egendomen stode banken.

*Arkitekten
Lilljekvists
yttrande.*

För vinnande af nödig utredning i de tekniska frågor, som stå i sammanhang med det sålunda ifrågasatta inköpet och påkallade om- och tillbyggnadsarbeten beträffande byggnaden i och för dess lämpande för det afsedda ändamålet, uppdrogs åt slottsarkitekten Fr. Lilljekvist att afresa till Kristiania för att afsyna byggnaden och granska redan uppgjorda ritningar till dennas förändrande jämte tillhörande kostnadsförslag samt för att eventuellt granska andra förslag till husköp eller möjligheten af att förhyra passande lägenhet åt beskickningen. Efter fullgörande af detta uppdrag har arkitekten Lilljekvist i skrifvelse den 5 februari 1906 yttrat sig i ärendet. Efter att hafva framhållit svårigheten för beskickningen att kunna genom förhyrning erhålla lämplig och tillräckligt stor bostad uttalar arkitekten, att det enligt hans förmenande vore särdeles klokt, om svenska staten under nu i Kristiania förefintliga tryckta tider med nästan onaturligt låga försäljningspris förvärfvade sig ett eget beskickningshus därstädes. Arkitekten hade tillsammans med envoyén Günther och t. f. legationssekreteraren friherre von Essen besiktigat ett stort antal till inköp

föreslagna hus, men bland dessa förekom icke något, som kunde rekommenderas förutom huset n:r 27 vid Incognitogaden. De voro antingen alltför små eller alltför stora, af mindre tilltalande yttre, olämpligt belägna etc. Däremot ansåge sig arkitekten kunna till fullo instämma i envoyén Günthers förslag om inköp af det nyssnämnda huset vid Incognitogaden och framhölle berörda egendom såsom för ändamålet ovanligt förmånlig och passande. Trakten, där det vore beläget, vore den bäst bebyggda af Kristiania. Läget, ej långt från det kungl. slottet och helt nära statsministerhotellet, torde dessutom utgöra en borgen för, att trakten ej komme att försämrast, samt gjorde det sannolikt, att äfven öfriga legationer komme att förläggas till denna del af staden. Byggnadens storlek var visserligen ej tillräcklig, men genom delvis tillbyggnad samt påbyggnad af vindsvåning kunde ett praktiskt godt resultat erhållas och hotellet blifva tjänligt för representativt behof, utan att särskilda utrymmen för detta ändamål anordnades. I samband med denna påbyggnad kunde huset äfven få den yttre karaktär, man därå kunde önska, utan att någon extra åtgärd endast för detta ändamål behöfde vidtagas.

För bedömande af värdet af egendomen hade Lilljekvist sökt utröna gällande tomtpris och byggnadskostnader i Kristiania. Tomtpriset i trakten hade i regel utgjort cirka 50 kronor pr kvadratmeter, ehuru väl vid exekutiva försäljningar priset varit lägre. Efter detta grundpris skulle tomten, cirka 3,700 kvadratmeter, representera ett värde af 185,000 kronor. Byggnaden, som vore utförd af tegel på granitgrund och bestode af tvenne våningar jämte goda källareutrymmen, skulle efter nu gällande låga byggnadspris kosta lägst 70,000 kronor. Att nuvarande innehafvaren af egendomen, Norska Creditbanken, ansåge sig vilja för den låga summan af 100,000 kronor försälja den, berodde därpå, att banken under något år haft byggnaden outhyrd samt önskade snarast möjligt få realisera den exekutivt inropade panten och nöjde sig med det belopp, för hvilket banken bevakat den.

Ombyggnadskostnaderna hade af Creditbankens arkitekt beräknats till 60,000 kronor. Dessa kostnader ansåge dock arkitekten Lilljekvist ej tillräckliga, dels emedan det förslag till tillbyggnad, hvarpå dessa baserats, ej kunde anses fullt nöjaktigt, dels emedan däri ej upptagits åtskilligt, som med byggnadernas aptering sammanhängde. Vidare hade nämnde norske arkitekt själf framhållit, att det af honom uppgjorts med hänsyn till dåvarande låga pris, hvarför arbetet måste påbörjas snarast för att undgå prisstegring. Med hänsyn till dessa omständigheter hade Lilljekvist därför uppgjort nytt förslag till de ombyggnadsarbeten och andra åtgärder, som vore erforderliga för fastighetens begagnande till bostad för beskickningen, hvilket förslag upptog följande belopp:

husets ombyggnad	kr. 92,050
grindstuga, tomtens inhägnad och ordnande »	12,700
oförutsedda utgifter och afjämnning »	5,250

kr. 110,000

Lades härtill inköpssumman » 100,000

framkomme en totalkostnad af kr. 210,000.

Då Lilljekvist ansåge, att detta belopp vid första tendens till förbättring af de ekonomiska förhållandena inom Kristiania komme att motsvara värdet af allenast själfva tomten, funne han sig väl kunna tillstyrka inköp af egendomen i fråga till beskickningshus.

Sedan öfverintendentsämbetet genom nådig remiss anbefallts att inkomma med underdånigt utlåtande i ärendet, har ämbetet från slottsarkitekten Lilljekvist inhämtat vissa ytterligare upplysningar rörande ifrågavarande fastighet af innehåll hufvudsakligen:

att byggnaden är brandförsäkrad för 49,550 kronor och taxeringsvärderad till 86,000 kronor, samt

att de årliga onera å fastigheten utgöra:

egendomsskatt	kr. 870
vattenafgift	» 120
sotning	» 25
brandförsäkring	» 83
kostnader för reparationer	» 500

tillhopa kr. 1,598.

Öfverintendentsämbetet
utlåtande.

För egen del har öfverintendentsämbetet i underdånig skrifvelse den 8 nästlidne februari anført, att såvidt ämbetet, utan att hafva varit i tillfälle att på platsen göra iakttagelser, kunde bedöma, det för sin del hölle före, att förvärfvande för svenska statsverket af ifrågakomna fastighet måste med afseende å såväl belägenhet och beskaffenhet som det pris, hvilket för densamma begärdes, anses såsom synnerligen förmånligt, samt att det förslag till förändringsåtgärder å byggnaden, som af arkitekten Lilljekvist utarbetats, med fördel kunde läggas till grund för arbetenas utförande, äfvensom att mot härför beräknade omkostnadsbelopp någon erinran skäligen icke torde kunna framställas.

Herr Ministers
anförande.

De skäl, som af Kungl. Maj:ts minister i Kristiania anförts för inköp af ett beskickningshus därstädes, synas mig öfvertygande. Med hänsyn därtill att bostadshyrorna i större städer visa en stark benägenhet att stiga, torde det få anses ändamålsenligt, att den svenska staten i de länder, med hvilka vi, efter hvad antagas kan, ständigt komma att underhålla diplo-

matisk förbindelse, inköper beskickningshus, där sådant för billigt pris kan öfverkommas. I längden måste en dylik anordning visa sig ekonomiskt fördelaktig. Därtill kommer, hvad det nu ifrågasatta inköpet af beskickningshus i Kristiania beträffar, den af Kungl. Maj:ts minister framhållna svårigheten att i Kristiania förhyra lämplig bostadsvåning. Med ministern har i detta afseende arkitekten Lilljekvist, hvilken på ort och ställe studerat förhållandena, instämt, och äfven från annat håll har jag fått bekräftelse på, att sådana svårigheter i synnerligen hög grad föreligga.

Det har af envoyén Günther vitsordats, att af de hus, som möjligen kunde påtäckas till inköp för ifrågavarande ändamål, det nu föreslagna vore det enda, som därtill lämpade sig. Samma uppfattning delas äfven af arkitekten Lilljekvist. Såvidt af tillgängliga handlingar kunnat bedömas, finner äfven jag den föreslagna fastigheten äga afgjorda företräden framför öfriga, hvars inköp ifrågasatts. Med hänsyn härtill äfvensom till det af särskilda omständigheter föranledda billiga inköpspris synes det mig, som vore det i hög grad önskvärdt, om staten kunde förvärfva ifrågavarande fastighet.

Det nu föreliggande förmånliga anbudet står icke staten öppet längre än till den 1 nästkommande april. Ursprungligen gällde anbudet allenast till den 1 mars, men på därom gjord framställning har den beviljade köpefristen förlängts en månad. Någon ytterligare förlängning af densamma torde emellertid, särskildt i betraktande af att andra länders regeringar önska förvärfva fastigheten, sannolikt icke kunna påräknas.

Hvad beträffar kostnaderna för ifrågavarande fastighets försättande i ett för dess användning till beskickningshus lämpligt skick har det ådragit sig min uppmärksamhet, att samma kostnader af arkitekten Lilljekvist beräknats till ett afsevärdt högre belopp än af den i ärendet rådfrågade norske arkitekten. Såsom jag ofvan nämnt, uppgå nämligen kostnaderna enligt arkitekten Lilljekvists beräkning till 110,000 kronor och enligt den norske arkitektens till endast 60,000 kronor. Denna skillnad torde väl i väsentlig mån förklaras af de af arkitekten Lilljekvist i hans skrifvelse framhållna omständigheter. Emellertid anser jag, att med hänsyn till den betydliga ökning af kostnaden för de reparationsarbeten, som af arkitekten Lilljekvist ifrågasatts, samma kostnad utan olägenhet bör kunna något nedbringas; och torde ett belopp af 100,000 kronor vara för ändamålet tillräckligt.

De tillägg, arkitekten Lilljekvist gjort till den ursprungliga planen, bestå förnämligast i inredande af åtskilliga vindsrum, uppförande af en portvaktstuga och åtgärder för tomtens inhägnad och ordnande samt införande af elektriskt ljus. I detta sammanhang ber jag att få meddela, att, tjänarorum i vindsvåningen oberäknadt, antalet boningsrum utgör 7 i

nedre våningen, däraf 3 för kansliet, samt 9 i öfre våningen. För en ogift attaché kan bostad i beskickningshuset beredas.

Beträffande det hyresbelopp, som ministern bör erlagga för husets disponerande, anser jag bestämmandet häraf böra pröfvas först i sammanhang med fastställandet af lön för Kungl. Maj:ts minister i Kristiania. De å fastigheten hvilande årliga onera uppgå, såsom af ofvanstående af arkitekten Lilljekvist lämnade uppgifter framgår, icke till något högre belopp, utan torde de med lätthet kunna bestridas af det afdrag å ministerlönen, som ministern får vidkännas. I öfverensstämmelse med hvad förut i liknande fall förfarits, torde emellertid lämpligen böra stadgas, såväl att de årliga utgifterna för husets underhåll, onera m. m., i den mån de icke komme att betäckas af berörda hyresbelopp, må bestridas af den utaf öfverskotten å kronans egendom i Konstantinopel bildade fond, som ock att öfverskott å hyresbeloppet, sedan ofvanberörda årskostnader m. m. blifvit betäckta, skola ingå till nämnda fond.

Vid de föregående tillfällen, då fråga varit om inköp af beskickningshus, har beloppet helt eller delvis utgått från nyssberörda fond eller från Sveriges andel i konsulskassans behållning. Några dylika tillgångar stå icke nu till buds; och beloppet torde därför i sin helhet anvisas att utgå såsom extra anslag.

På grund af hvad jag sålunda i underdånighet anfört, får jag hemställa, det Kungl. Maj:t ville föreslå Riksdagen dels att till inköp för svenska statens räkning af ett beskickningshus i Kristiania äfvensom för utförande af nödiga reparationsarbeten å detsamma å extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 200,000 kronor med rätt för Kungl. Majt att af tillgängliga medel låta under 1906 utanordna berörda belopp, dels ock att medgifva, att de årliga utgifterna för husets underhåll, onera m. m., i den mån de icke komma att betäckas af det hyresbelopp, som skall af Kungl. Maj:ts minister i Kristiania till svenska statsverket erläggas, må bestridas af den utaf öfverskotten å kronans egendom i Konstantinopel bildade fond, och att öfverskott å hyresbeloppet, sedan ofvanberörda årskostnader m. m. blifvit betäckta, skola ingå till nämnda fond.

Med bifall till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i nåder förordna, att nådig proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflåtas af den lydelse, närlagda bilaga utvisar.

Ur protokollet
C. von Heidenstam.